ГОЛОС
ТИЖНЕВИК

Львів 18 квітня 1937

Рік І. Ч. 15.

Передплата: (в краю, ЧСР, Австрії й Румунії) місячно 60 гр., чвертьрічно зл. 1·60, піврічно зл. 3·—, річно зл. 5·50. В інших краях піврічна передплата 1 амер. доляр, річно 2 амер. доляри, або їх рівновартість у валюті даної держави.

Ціна 15 гр.

Адреса: „ГОЛОС" Львів, Міцкевича ч. 11.

ВСЛУХАТИСЯ В ТВЕРДУ МОВУ МІСТА

Українська нація находиться під цю пору в стані посиленого, незвичайно важного та цікавого, розвоєвого процесу. Є це процес її морально-духового перероджування і суспільно-господарської розбудови та перебудови.

Життя чимраз то більше різничкується й ускладнюється. Боротьба одиниць і спільнот за повноту існування все більше й більше прибирає на гостроті. У цій боротьбі народжується і кристалізується новий стиль життя і тип нової людини наших днів.

В середині цього процесу є і наше, українське, життя. І саме ми, сучасники, є свідками й учасниками цього процесу життєвого різничкування та ускладнювання, загостреної боротьби за існування, народжування і внутрішнього та зовнішнього кристалізування нашого нового національного життя.

В морально духовій площині суть цього процесу виявляється у **відчуванні** й розумінні життя як **безустанної боротьби та в активній поставі до нього.** Зновжеж **у площині суспільно-господарської розбудови** та перебудови цей процес зводиться до **суті** пекучої і складної **проблеми села і міста** і їх питомої ваги в цілості укладу українського національного життя.

У зв'язку з цією останньою проблемою у нас все голосніше починає лунати клич: До міст! Опануймо міста!

Із здійснюванням цього клича входить у гру не тільки цілий ряд матеріяльно-господарських вартостей і чинностей. Тут величезного значення набирає справа душевного наставлення і практичного сприймання міста тими, що мають його здобувати й опановувати.

У загальному українцеві близьким і рідним було село. Місто, головно велике місто, було йому чуже й нелюбе.

Село промовляло до українця усією своєю привабливо-чарівною красою і романтикою білих хат, зелених садків, задуманих верб над річкою, цвітучо-барвистих лугів і сіножатів, темних лісів, широких піль навколо та своїм побутом.

Місто, із своїми темно-сірими мурами і камінними бруками, з безустанним гомоном-гамором і метушливістю було нам, у величезній більшості, незрозуміле й осоружне. І тому ми радо перебували та за всяку ціну намагалися, якби там не було, влаштувати собі життя на селі й нерадо йшли до міста. Міста на нашій землі опановував елемент чужий.

А тимчасом значення міст, як політичних, культурно-цивілізаційних і господарських осередків, постійно зростало. Постійно зростала і наша політична, культурно-цивілізаційна і господарська залежність від чужого елементу. Уся загрозливість такого стану для українського народу виявилась і станула на увесь зріст в історичні роки недавно — минулого. Ця загроза і досі цілим своїм тягарем налягає на наше національне життя.

І тому гасло йти до міст і їх здобувати та опановувати має своє тривале й величезне значення у процесі нашого національного самовизначування. Але, щоб щось завоювати й назавжди зберегти його у своєму посіданні, треба цього твердо хотіти, до цього невтомно змагати і його пристрастно любити! Життя здобувців мусить очолювати та опановувати оцей новий запал, оцей новий патос, оця нова любов і поезія, що надає їх змаганню великого розмаху й тривалої сили.

І тому треба йти до міста не тільки з господарсько-життєвої конечности, але передусім із гарячого бажання почати нову життєву боротьбу в новому середовищі й нових умовинах, з новими виглядами невдач і перемог. Треба хотіти жити в місті й полюбити місто, відчути його привабливу красу і своєрідну романтику. Місто мусить промовляти до українця так близько й рідно, як досі промовляло до нього тільки село. І тому нам треба перемогти раз і назавжди нашу відчуженість і нехіть до міста. В нашому життю і в нашій духовості, побіч любови до села і **широкого** простору, мусить запанувати любов до **високого й глибинного** простору та скупчености міста.

І тут слово за нами всіми разом і за кожним із нас зокрема. Тут слово і за нашими науковцями, мистцями, поетами, письменниками, за всіми тими, що своєю творчістю віддзеркалюють і формують духове обличчя нації. В наше життя і в нашу духовість мусить із без порівнання більшою, як досі, силою увірватися і владно залунати новий тон, новий і могутній акорд нової любови.

Місто! Вічногомінке й невтомно-метушливе — твердокаміннее місто! Лябіринт вулиць і завулків. Темно-сірі колони кам'яниць. Лагідні бані й стрільчасті вежі святинь. Ряди дерев здовж вулиць, площі, цвітники, сади, парки, пам'ятники. Місто — місце противоріч, супротивностей, контрастів. Місце накопичення і зосередження людського багатства й людської нужди, добра і зла, високого полету стрільчастих веж у небо і похилого спаду у бруд і нечисть ринштоків. Місто — з блесками й тінями, з тривожно-таємною загравою нічних вогнів та темінню неба. Місто — воно завжди кудись квапиться, наче боїться на щось спізнитись, а твердий стук ходи його мешканців об бруки нагадує безустанно, що у його підстав є життя тверде й невгнуте як і ці його камінні хідники і бруки.

Треба вслухатись в оцю тверду мову міста, в його гомінку музику, відчути його могутній патос і захопитися його романтикою. Тоді полюбимо його і воно стане нам близьке й рідне! Тоді йтимемо до нього не тільки тоді, коли мусимо і не тільки тому, що мусимо, але й тому, що цього хочемо і це любимо. Тоді в нас знайдуться і потрібні сили, щоб його здобути й опанувати і вже ніколи не випускати ні із свого гарячого серця, ні із своїх міцних рук.

Все це органічно зв'язане із цілим великим процесом нашого національного самовизначування і повсякчасне творче напружене й пристрастне зусилля в напрямі опановування міст — є теж дуже важною частиною змагання в напрямі повного здійснення цього самовизначення.

Дмитро Штикало.

Святочне — безробітним!

Зближається Великдень день Воскресення та радости.

Ціла Українська Земля в день Воскресення Господнього лунатиме звуком дзвонів. Під церквами молодь заведе традиційно гагілки. Сонце пригріватиме та додаватиме радости, охоти до життя.

Одначе є багато родин, до яких благодать проміння весняного сонця — головно в містах, зокрема у Львові, не доходить. Сонце непривітне львівським сутеринам! Українські безробітні не мають щастя користати з небесних благ, — дорогоцінних променів сонця. Діти й молодь не можуть свобідно бавитися — радіти Великим Днем. Їхні лиця пожовклі, зморщені — старі. Часто вітають вони в себе гостей: голод й холод.

В свято Воскресення усі українці повинні веселитися та радуватися. Всі можемо причинитися до того, щоб усі хоч в цей день були веселі. Тому зложимо бодай скромні датки на українських безробітних при Т-ві „Сила", Львів, Рутовського 22. III.

Комітет Допомоги Українським Безробітним при Т-ві „Сила" організує для українських безробітних свячене.

Гроші слати: Торг. Пром. Банк, Львів, Гродзіцких 1 (для „Сили" на безробітних), — натуралії: Т-во „Сила" Львів, Рутовського 22. III.

ШИРШИЙ ГРОМАДЯНСЬКИЙ КОМІТЕТ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКИМ БЕЗРОБІТНИМ:

о. А. Каштанюк, дир. Я. Скопляк, дир. Ю. Шепарович, проф. О. Ціпановська, проф. О. Старосольська, др. О. Бабій, др. І. Лопатнюк, др. К. Паньківський, дир. С. Кузик, дир. І. Тиктор, ред. І. Кедрин.

ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ:

Ю. Петречко, голова. Соня Табора, секретарка.

Члени: Т. Ковалишин, П. Чорний, І. Савка.

УВАГА! Всіх Вп. Передплатників, які дістали пригадки, просимо вирівняти передплату і відновити її на наступні місяці. Наближається весна і передновок, коли не буде часу думати про передплату. Отже ж, щоби не ставити Видавництва в трудне фінансове положення, треба вже тепер вислати передплату на наступні місяці. Хто не вирівняє передплати, тому здержимо дальшу висилку часопису! — Приєднуйте нових Передплатників!

Після демонстрації в Чернівцях

Після протирумунської демонстрації в Чернівцях, про що ми писали в 14. ч. „Голосу“ румунська поліція замкнула вхід на бальконі й забрала всіх, хто був на бальконі — разом 45 осіб, і повела на допити. Між арештованими були й румунські студенти-гардисти.

Ще цього самого дня появилася в жидівських газетах нотатка, що це свистали на концерті студенти члени „тайної української організації молоді — Залізняк“. Негайно пішли арештування серед українського студентства. А сталось це тому, що таки „свої землячки“ зізнали, що свистав студ. Володимир Тодорюк, член лицарства „Залізняк“. — Румуни випустили на волю перших 45 заарештованих, а на їхнє місце почали стягати українських студентів. 30. березня були заарештовані: 1. Володимир Тодорюк, студ., 2. Іван Григорович, студ., 3. Іван Бучко, адміністратор закритої румунами „Самостійности“, 4. Олесь Соколишин, студ., 5. Микола Насадюк, адвокат, 6. Орест Зибачинський, студ., 7. Василь Тацюк, студ. і адміністратор „Української Бурси“, 8. Богдан Сірецький, проф., 9. Денис Квятковський, колишній редактор „Самостійности“, 10. Др. Власій Крихтюк, лікар у Веричанці, 11. Сильвестер Никорович, редактор-видавець журналу „Самостійна Думка“, 12. Володимир Князький, абс. техн. школи, 13. Юрій Глібка, студ., 14. Захарій Бідняк, студ. і 15. Олег Турушанко, агроном.

Усіх обвинувачують у заговорі проти румунської держави. 30. березня почав переслухувати всіх „королівський комісар“. Ходять чутки, що декого випустять, а решту судитиме румунський воєнний суд.

Але найбільше ганебне становище черновецького „українського“ ніби закритого щоденника „Час“. Ця шмата не тільки пустила в світ в сензаційному зредагуванні неправдиву вістку, що заарештований студ. Тодорюк признався другого дня свого арешту до того, що свистав. „Час“ (30. березня) у хамський спосіб накидається на українську молодь, пишучи про подію на Шевченківському святі, що це „дурний виступ нерозважного молодця“ (це є донос для румунів, бо Тодорюк не признався!) і що „московський комінтерн(?) і політична дурнота мають уже свої перші жертви“. „Час“ кличе далі: „Українське громадянство мусить рішуче й чинно протиділати всякому большевизму, **в які шати він і не прибирався б.** Геть із українського громадянства усі дегенерати й психопати!“

Узв'язку з тим, за ці й подібні подлі писання „Часу“, буковинське громадянство масово відмовляє його, визначи „Час“ органом безхребетности й хамства.

Вся румунська преса ніже словом не згадує про останні події на Буковині. Влада заборонила всі сходини, відчити, театр. вистави й концерти. Одночасно йдуть масові арешти. Румуни хочуть нишкомтишком завдати вирішальний удар українству — так, щоб навіть світ про це не довідався.

Зголошуйтесь на дописувачів „Голосу“

„Заязд“ на церкву в Грабівцях

„Правда“ ч. 15. з 1937. приносить такого листа із села Грабівці-Пилатківці, п. Озеряни коло Борщева:

„Напад польського ксьондза на церкву! Село наше невеличке, бо числить заледві 57 родин, з того 12 родин латинників. Є в нас уже стара дерев'яна церковця, збудована ще в 1693. році. В церковці тій відправлялося Богослуження тільки раз на рік, у храмовий день св. Теклі та похоронні Богослуження. З початком цього року, на нашу просьбу Впр. о. Декан призначили Богослуження, що четверту неділю.

З огляду на це, що внутрішнє урядження нашої церковці вже дуже стареньке, рішили ми церковцю перереставрувати, то є вибити нову стелю, зробити новий престіл, та прибудувати нову закристію, котрої до тепер цілком нема. В тій цілі ми себе добровільно оподаткували, накладаючи на себе по 5 зл. від нумеру і по 1 зл. від морга поля, котрі то датки люди охочо почали складати, так що ми вкороті закупили дощок на стелю за 106 зл. і згодили новий престіл за 250 зл.

Делеґанія від місцевих латинників заявила охоту помогти в відновленню церкви, ставляючи однак домагання права спільного ужитку, а то: відправи латинських Богослужень, право заснування брацтва і дзвонення в латинські свята, утримання в церкві латинських риз і книг богослужебних і т. ін., котрі то домагання, як і їхню поміч, ми річ ясна відкинули. Тоді латинники закипіли до нас ненавистю і загрозили нам, що відберуть нам церкву силою. Свій намір забажали перевести в діло дня 27. березня 1937 р., то є в латинську великодню суботу, із своїм парохом з Озерян о. К. Бродачеком на чолі.

Десь коло год. 2-ої по полудні, ввійшли до дому п. Василя Барана два місцеві поляки, Казимир Троч і Володимир Межибродський (оженився з полькою і перейшов з гр.-кат. обряду на римо-кат.) і зажадали, аби відомкнув їм церкву, бо приїхав їх ксьондз святити їм паски. Василь Баран, котрий є провізором церковним і має ключ від церкви, заявив їм, що не може отворити їм церкви, як не мають позволення від гр.-кат. о. Пароха з Пилатковець. І ті відійшли, погрожуючи, що зараз побалакають з ним інакше. По хвилі вернулися обидва вище згадані разом з кс. Бродачеком, котрий зажадав видачі ключа від церкви. Коли ж Василь Баран зажадав наново позволення від о. Пароха, ксьондз накинувся на него з огидною лайкою, якої навіть зарідко котрий пастух уживає. Він у злості кричав: „Я польскі ксьондз, в Польсце мам сєн леґітимоваць пшед таким хамем?“ А далі кричав: „Ти хаме, кабане, завлоко, злодзею, ск...ви сине“, і при тім ударив В. Барана 2 рази в лице, грозячи при тім: „Ти граш в церкві політикі, чекай зобачими сєн в старосьтве!“ Дивне однак, що в таких обставинах В. Баран міг задержати спокій і рівновагу.

Видячи, що в той спосіб нічого не вдіє і не змусить до видачі ключа, зачав братися на хитрощі. Спустив з тону, кажучи, що позволення він має, але забув у футрі на фірі коло церкви, і щоби В. Баран ішов до церкви і він там позволення покаже. По дорозі не перестав називати різними назвами, наганяючись час від часу до бійки, а помагали йому в тім його вірні овечки. По приміру свого пастиря обкидали його різними плюгавими лайками і назвами. Коли прийшли коло церкви, тоді „пастеж“ разом з „овечками“ кинулися на нього і силою хотіли видерти від нього ключ, котрого в дійсності він навіть при собі не мав. Та жінка Барана, видячи, що тут заноситься не на жарти, силою розтрутила розшалілу юрбу, вирвала чоловіка, і лишаючи напасників відійшли до дому. Ще довго розшаліла юрба проклинала і називала різними назвами, та нічого було робити, посвятили під церквою тай розійшлися.

Та на тім не кінець. Коли В. Б. пішов до Пилатковець, аби повідомити свого о. Пароха про те, що зайшло, на дім В. Б. напав завзятий поляк Дузь Стефан із своєю мамою, побив тяжко рискалем жінку В. Барана і сина Михайла, 17-літнього хлопця і доперва на крик збіглися сусіди і прогнали напасників.

Так виглядає „вспулжиче“ в нашому селі.

Василь Баран
Ерик Микола
Дубінєвич Михайло“.

Батюшка Сталін про Постишева

Щойно 1. квітня принесли „Вісті“ промову Сталіна, яку він виголосив ще 3. березня на пленумі ЦК ВКПб, що відбувався тоді в Москві. У своїй промові розоблачував Сталін, як відомо, проникнення троцькізмом партійних, адміністративних і господарських організацій. Як головну причину зросту троцькізму, він подавав, так як колись у 1930. році, „захоплення господарськими успіхами“. Рівнож подав Сталін „статистику“ сил троцькістів в компартії: їх число оцінив він на 12 тисяч. — Далі, обговорюючи справу „пролазки клясового ворога“ в організацію київської компартії, злобно висловився про Постишева, що він завів мовляв, „сімейственність“, „міщансько-обивательський підхід до працівників“ і „затиск самокритики“. Ці закиди Постишеву він підніс зприводу доносу до ЦК ВКПб якоїсь Ніколаєнко, що була виключена Постишевом з партії.

За напад на стахановця

В днях 28—29. березня відбувався перед військовим трибуналом в Кіровім процес проти М. Фоменка і М. Чередниченка за терористичний напад на стахановця залізничника Гіскіна. Військовий трибунал засудив Фоменка на 8 років каторги в таборах праці і на 5 років втрати громадських прав, Чередниченка ж на 5 років каторги і на 3 роки втрати громадських прав.

З листів до Редакції

Вельмишановний Пане Редакторе!

Не відмовте помістити у Вашому цінному часописі слідуючого мойого листа.

В 14. ч. „Громадського Голосу“ з 10. квітня 1937. р. поміщено допис з Тернопільщини п. н. „Чому „фальшнаціоналісти“ студенти не працюють“.

Не думаю давати спростування в радикальній, людово-фронтівській рептильці, тому за посередництвом Вашого часопису заявляю:

Цілий згаданий допис це денунціяція мене (відомо перед ким) радикальними „лицарями“ і клевета. Засоби гідні авторів!

Зокрема неправдою є начебто я ходив по вулицях Львова з якоюсь панею й постійно говорив з нею по польськи, бо я ніколи не находився й не находжуся в товаристві паньпольок.

В приявності двох свідків я жадав в льокалі ред. „Гр. Гол.“ від п. Гр. Остаповича, відповідального редактора, вияснення, а коли він відмовив, я зареагував чинно, одначе він — отой „відповідальний радикальний лицар“ втік з льокалю.

Денунціяторів і клеветників, отих гангстерів пера й трусів, перед громадський суд потягати не буду, бо уважаю це негідним чести шануючого себе українця.

Українське громадянство саме належно оцінить „лицарські“ методи „боротьби“ радикальних вожак, що забагнюють своєю „діяльністю“ наше життя.

Остаю з належною пошаною

Мр. Юліян Боднарук.

Львів 12. квітня 1937.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Мій лист до редакції „Обріїв; інтервенція в цій самій справі Т-ва Укр. Письменників і Журналістів у Празі; стаття в „Обріях“ б. к.; все це зробило зовсім мале враження на дирекцію театру ім. Тобілевича, яка уважає за особливе „геройство“ не платити гонорарів авторам-закордонцям, яких п'єси театр їх грає в Галичині. Отже ж відомо із згадання в горі листа до редакції та статті в „Обріях“, що дирекція т. ім. Тобілевича недоплатила мені значної частини належного винагородження за „Отамана Пісню“. Недавно повідомив мене п. М. Аркас — автор музики до „Льви з Абісінії“, якому я доручив пертрактувати із театром ім. Тобілевича, що театр ім. Тобілевича до цього часу не заплатив з належних нам, як авторам, відсотків, ні одного сотика, хоч згадана оперета мала більш ніж 50 репріз протягом року, що її скрізь по Галичині згаданий театр виставляв. Отож дир. театру „поправилася“ в той спосіб, що я за лібретто до слів оперети не дістав нічого. Пізніше я довідався, що подібно стоїть справа з іще одним автором-закордонцем, якому цей самий театр рівнож нічого не заплатив, хоча зобов'язався це зробити протягом певного часу, що його сама дирекція театру визначила. Цікаво зазначити, що згадана дирекція виробила собі певний трафарет у способі викручуватися від зобов'язань. Полягає він в тому, що спочатку не платить авторам закордонцям без „пояснення причин“ потім наступає друга фаза: це коли „хворіє пан касієр“ і то акутар до

тієї пори, поки не станеться якась інша „катастрофа“, в даному випадку закон, що торкався висилки грошей за кордон, тоді „пан касієр“ негайно видужував, стрімголов летів на пошту, але тут з огірченням довідувався, що пошта грошей закордон не приймає, про що нас авторів „пан касієр“ ласкаво повідомив. Так трапилося і зо мною.

Я одержав листівку, що гроші мені не змогли післати тому, що пошта і т. д. Я негайно відповів тоді дир. театру ім. Тобілевича, аби гроші переслали на руки моєму братові, який перебуває в Польщі. Одначе відповіді на це повідомлення я не одержав узагалі, як і брат мій не одержав жадних грошей для мене від театру ім. Тобілевича, але я вже не знаю що цьому стало на перешкоді. Коли ж за де-який час з'явилася в „Обріях“ стаття під заголовком „Справа Чирського“, совість дирекції театру ім. Тобілевича знову ніби розворушилася, наслідком чого дістав я від них листівку підписану паном М. Бенцалем „за дирекцію театру“. В листівці було зазначено, що „дирекцію немило вразила друга замітка в „Обріях“, що однак дирекція зобов'язується вислати на Т-во Укр. Письм. і Журн. у Празі, протягом „найдалі трьох тижнів точне обрахування“, а мені особисто злотих 50 „які маємо для Вас“. 28. VIII. 1936... Від того часу пройшло 7 місяців але ані грошей, ані обрахування мені не післали... Більш того. Переконавшись, очевидно, що не платити авторам-закордонцям гонорарів „файн інтерес“, дир. театру ім. Тобілевича вирішила мені і мому співавторові п. Аркасові взагалі нічого не платити. (п. М. Аркас повідомив мене, що дістав від т .ім. Тобілевича 50 злотих за визичення музичного матеріялу, і це все). Довідався я, що дир. театру ім. Тобілевича крім усього цього приймає позу „ображеної невинности“ і взагалі більш не збірається реаґувати на „наклепи“, бо вона, мовляв, свої обов'язки „супроти авторів сповняє чесно і совісно“. Дирекція т. ім. Тобілевича безумовно може мовчати, але нехай не забуває, що за неї дуже красномовно промовляють її листи і листівки, які вона до авторів свого часу висилала, і які переповнені зобов'язаннями, обіцянками і взагалі добрими намірами. Оцим жадаю від дир. Т-ру ім. Тобілевича негайного без крутійства виконання своїх зобов'язань супроти мене і мого співавтора М. Аркаса та мене особисто, як автора „От. Пісні“.

М. Чирський.

КООП. СТУД. ВИС. ТОРГ. ШКІЛ „ТОРГОВЕЛЬНИК“ У ЛЬВОВІ.

Ч.17/37. Львів, дня 6. квітня 1937.

До Редакції „Голосу у Львові.

Просимо помістити у Вашому цінному часописі таку заяву:

В зв'язку з резолюціями Української Студентської Громади в Познані, поміщеними в ч. 11 „Голосу“, де „осуджується товариства: „Медична Громада“, „Ватра“, „Основа“ і „Торговельник“ за внесення роздору до студентського життя, заявляємо, що кооп. Студ. Вис. Торг. Шкіл „Торговельник“ у Львові ніколи до т. зв. „Тимчасового Комітету“ не належала, а навпаки, через цілий час свойого існування знана є як карний і здисциплінований член С. У. С. О. П-у.

Анархістичну акцію т. зв. „Тимчасового Комітету“ наше Т-во все осуджувало і поборювало, а 4-ох членів, чи чинно заанґажувалися в руїнницькій роботі на терені Сам. Т-ва Укр. Студ. В. Ш. З. Т. Надз. Рада виключила з членів кооперативи.

За Надзірну Раду:
Клявдій Білинський, голова.
Фединський Іван, секретар.

Україна на виставі в Неаполі

Кожного року в березні або квітні італійська студіююча молодь влаштовує, завжди в іншому місті Італії, т. зв. „літторіялі“. Є це свого роду конкурси культури й мистецтва, в яких беруть участь студенти. До участи в „літторіялі“ запрошують теж студентів-чужинців: вони можуть виставляти свої праці мистецького характеру і пресу, через свої студентські організації в порозумінні з центральним ГУФ-ом. В цьогорічній виставі, якої інавґурація відбулася 4. квітня в Неаполі — в замку Маскіо Анджоїні, взяли участь: Австрія, Мадярщина, Польща, Чехословаччина, Швайцарія й Україна. Італійські „літторіялі“ відбувалися в осібному забудованні; „Міжнародня Вистава Студентів Чужинців“ відбувається завжди спільно під протекторатом ГУФ-у.

Українську кімнату на виставі влаштував і репрезентував ЦеСУС. Експонатів прислано доволі, проте вибрано тільки 39, які могли прикрасити дійсно по мистецьки стіни: це здебільша праці Галини Мазепи і Михайла Михалевича. На чоловій стіні виставлено мистецького тризуба ,а під ним напис в італійській мові „Україна“.

Скількістю експонатів — наша кімната не визначалася, можна сказати, що їх властиво бракувало; проте своєю якістю перевищала вистава мадярів або чехів. Найперше звертали на себе увагу „Козак Байда“ Г. Мазепи — витриманий наскрізь в українському стилі, „Тарас Шевченко“ М. Михалевича, Г. Мавепи „Три дівчатка“ і її ж „Проєкти до окладинки“ та М. Михалевича „Вітража“ оригінальна в помислі й достосована до інших експонатів в декорації стіни. До комплету правої стіни додано ще кілька шкіців і композицій Г. Мазепи, а головно її „Проєкти театральних костюмів до Лісової Пісні“ (головні персонажі відомої феерії) звертали на себе увагу публики. Характеристика тих кількох родів експонатів замикалася в чисто українському мотиві чи народньо-історичному, чи тому мітологічному, така відмінна від чужих банальних. Ліву стіну вкрашали теж образи Г. Мазепи — „Ілюстрації до народніх казок для дітей“ — Михалевичевим „Ганчарством“ і „Різдвом“. При вході побіля „Т. Шевченка“ висів теж Михалевичів „Богдан Хмельницький“, грізний і суворий гетьман-завойовник з булавою.

Побороти такі обставини, як: два мистці і 39 експонатів на одну кімнату — це неабияка трудна річ, тимбільше, що чужинці їх мали два рази стільки, що ми. Тому треба застановитися нашим студентам-мистцям і ЦеСУС-ові про більше число матеріялу на другі вистави. Проте декорація нашої кімнати випала куди ліпше від деяких других з огляду на мистецький добір матеріялу і його розвішення.

Середня й більша кімната була призначена міжнародній студентській пресі. Правда, нам дали може найменше місце, проте ми вив'язалися може найкраще з усіх. Чужинці заслонювали стіни більше пустою реклямою плякатів, ніж дійсною пресою. Правда, в нас їх бракувало, зате нашу стіну заслонено 72-ма пресовими експонатами, як професійними студентськими журналами, різнородною пресою видаваною або редагованою студентами і пр. Таким чином наш відділ переважав документами і звертав на себе увагу багацтвом матеріялу, чого не мав жаден відділ. Нпр., польський був заступлений в невидному місці на вікні числами лише одного технічного журналу (вони осібної кімнати не мали, зате дали масу мистецьких знимок).

Треба зазначити те, що на домагання італійців виставлено на видному місці при чеській стіні переклад М. Островерхи „Доктрина фашизму“ видання „Обріїв“ і Миколи М. Палія „Молода Італія“ з підписом „Українські студенти про фашистівську Італію“, які притягали багато глядачів. З того не були вдоволені чехи, бо виставлені книжки на їх полиці притягали публику до себе, а не до чеського відділу.

При вході до замку, де відбувалася „Міжнародня Вистава Студентів Чужинців“ вивішено національні прапори тих, що брали участь у виставі. М. ін. український синьо-жовтий прапор повівав на першому місці і сильно впадав в очі.

Виставу замкнено 9. IV. ц. р. Як сказано, український павільон мав найменше експонатів, та проте, не зважаючи на всі труднощі, вийшов зовсім вдало. а пресовим відділом перевищив інших. Треба тільки подбати, щоб на другу виставу доставити вдвоє тілько оригінального матеріялу. Та, щоб ЦеСУС міг ті всі вимоги виповнити — українське громадянство повинно піддержати його матеріяльно й допомогти йому репрезентувати українське ім'я за кордоном.

Найкраще був заступлений швайцарський відділ. Італійські „літторіялі“ відбулися в осібному будинку в 35-ти кімнатах. Взяло участь біля 400 авторів студентів, виставляючи разом понад тисячу експонатів разом.

Мик. П.

САМОДОПОМОГОВЕ Т-ВО УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ В. Ш. З. Т.

Ч. 1[illegible]/37.

У Львові, дня 6. квітня 1937.

До Хвальної Редакції „Голосу“ у Львові.

Просимо помістити у Вашому цінному часописі таку заяву:

В зв'язку з резолюціями Українських студентських товариств Позная й Варшави, поміщеними на сторінках „Голосу“ заявляємо, що Самодопомогове Т-во Українських Студентів В. Ш. З. Т. у Львові заанґажував в „тимчасову“ аферу самовільно, без згоди Управи його б. голова Чайківський Богдан. Поступок його різко осудили ширші сходини членів Т-ва в грудні м. р. і останні загальні збори Т-ва дня 6. березня ц. р., що вибрали нову Управу, яка остаточно зліквідувала внутрішню анархію в Т-ві.

Ільницький Р., голова.
Е. Круцько, секретар.

Радикали в Самбірщині

Дехто міг би собі подумати про Самбірщину — що це домена радикалів — союзників і підпомагачів азіятського большевизму. Такий погляд зродився б у кожного, хто дивиться на речі поверховно.

Це правда, що останніми часами радикальний рух, скріплений „людовим фронтом“, почав підносити у нас голову. Як правда і те, що ярі комуністи нараз стали радикалами, а радикали і їх дуби, починають все більше захвалювати С. С. С. Р. Коротко: давніші „соціял-зрадники“ радикали в найкращих дружніх взаєминах з наймитами червоної Москви.

На ділі радикали мають за собою тільки **кілька** місцевостей в нашому повіті. А ці їх **сповидні** впливи **в цілому** повіті виводяться з того, що радикали мають в своїх руках Філію Т-ва „Просвіта“, яку використовують для ширення своєї радикальної демагогії. Саме сьогодні хочемо написати про те, як виглядає просвітянська праця самбірської Філії в повіті взагалі, і її урядовця зокрема. При тому зазначуємо, що використовуємо тільки частину матеріялу.

Урядовець Філії явно ширить радикальну демагогію. Аґітує проти „панів“, підтягаючи під цю назву національно свідомих громадян. Накидує читальням брехливу рептильку „Громадський Голос“, — що не повинна находитися ні в одній читальні, бо своїми непебірчивими лайками **підриває повагу** Т-ва „Просвіта“. — Виступає проти Церкви. Займається щиро радикальною аґітацією, занедбуючи зовсім просвітянську. Бо наприклад є багато читалень в повіті два роки не люстрованих. Книговодство читальняне занедбане. Читальні не дістають ні порад ні вказівок, як вести правильно просвітянську працю, ні ніхто тієї ж праці не провірює. Супроти того — низка читалень звернулася до Головного Виділу Т-ва „Просвіта“ з домаганням, щоб положити край такій „праці“ радикальної Філії, а це й тому, що вже два повні роки Філія не ласкава була скликати Загальних Зборів. У відповідь на це Головний Виділ прислав трьох люстраторів, що провірили діяльність Читалень і Філії.

Узв'язку з тим вдалося довідати про деякі речі, що кидають яскраве світло на „просвітянську“ працю радикальної філії і її урядовця. Йось кілька „цвіток“: в 1936. р. на анкеті Філії „Просвіти“ в Самборі делеґат толерованої Філією комуністичної читальні в Мictковичах (що в останніх днях її зачинила влада за комун. діяльність), заявив в приявності інсп. Матірнього Т-ва п. Петрика, що його читальня не плаґитиме вкладок, як довго у Виділі, якого не узнає, сидітиме „диктаторська кліка“. На таку заяву не зареаґував чомусь ні п .інспектор, ні приявний голова Філії п. др. Роґуцький І. Крім того Виділ Філії свідомо надуживає фірми Т-ва для роз'їздів аґента банкротуючої У. С. Р. П. і Гром. Голосу п. Кучірки по повіті, куди по читальнях, його як делеґата опроваджує урядовець Філії. Цей панок (Кучірка) виголошує аґітаційні промови, вигрожуючи бундючно всім „фальшнаціоналістам“, та подаючи, що націоналістична преса „Голос“ і Дешева книжка, виходить за „варшавські гроші“. Для ілюстрації „праці“ радикалів подаємо сьогодні деякі дані з трьох сіл: Чиґаль-

ня „Просвіти“ в **Морозовичах** відома з того, що тішиться сильною опікою радикальних дубів, які її часто відвідують, має марку радикальної. Й ось овочі їх „просвітянської“ праці: Виділ Читальні на свойому засіданні в січні 1937. р. в справі збірки на „дар Просвіті“ ухвалив тієї ж не перепровадити, бо в Матірному Т-ві „Просвіта“ „панує диктаторська кліка“ а „фашистівський Виділ у Львові не допускає селян до голосу“. Замісць на „дар Просвіті“ ухвалили „зложити лепту на робітничий укр. дім у Львові“.

В селі Зворі урядовець Філії й інші радикальні дуби — заповівши просвітянські анкети — приїзджали кілька разів з рефератами про радикалів і „Гр. Голос“. Та повчити Виділ, як має вести правильну працю і впорядкувати читальняне діловодство, не було кому.

Село **Лукавиця.** Читальня заснована в 1935. р. Люстратор Головного Виділу щойно тепер „відкрив“ її, бо Філія досі не зголосила Читальні до Централі. Від 1935. р. ніхто з філії не показався ні разу в Читальні. Читальняники нарікали, що їх ніхто не відвідує і не повчить, як вести просвітянську працю, передплачують „Гр. Голос“, що їм поручила канцелярія Філії в Самборі.

Ми навели тільки кілька фактів, що кидають світло на діяльність Філії і радикалів в Самбірщині. Не пишемо про кожне село, де вони „пробували“; бо не в кожному місці приймали їх; в багатьох селах, що ще не заражені соціял-комуністичною дурійкою їм „не везе“ і там дістають заслужену відправу. Та про це напишемо другим разом.

Гошка Ярослав.

НІМЕЦЬКА ПОВІСТЬ ПРО УКРАЇНСЬКІ ВИЗВОЛЬНІ ЗМАГАННЯ.

На німецькому книгарському ринку появилася повість Гайнріха Койца п. н. „Штіллєс ліхт, ґелібтес лянд“. Наголовок це мабуть невлучний переклад слів Шевченка „світе тихий, краю милий“. Автор знаний з книжки „На краю Европи“, яка була вислідом його подорожі по Польщі, зокрема по Галичині й Волині. В своїй новій книжці автор пробує змалювати 1917—20 роки в Україні в формі репортажевого роману. Героєм повісти є Симон Безручко, що відповідає постаті Петлюри. Другі постаті виступають під власними прізвищами, як члени Директорії, командант СС Коновалець, командант Запорожців Болбочан та др. Подекуди автор поводиться, як на історичний роман-репортаж за свобідно з поодинокими фактами. Всеж повість заслуговує на увагу української публики й української літературної критики.

Із світових подій

Індійські клопоти Англії

В англійських Індіях росте нова хвиля негодування. Надана Індіям нова конституція — де її сьогодні не надають — стрінула завзятий опір в кругах індійських патріотів. На основі тієї конституції відбулася недавно в Індіях вибори до парляментів поодиноких провінцій, якими правлять англійські губернатори. На 11 провінцій в шістьох здобула більшість мандатів індійська конґресова партія, що змагає до цілковитого усамостійненя Індій зпід англійського панування. Парляменти ті мають створити на основі нової конституції щось в роді автономних урядів, які одначе є підчинені волі англійських губернаторів.

Парляменти з конґресовою більшістю в 6-ьох провінціях зажадали від губернаторів, щоб вони виреклися признаного їм новою конституцією права уневажнювати невигідні Англії рішення автономних індійських урядів. Очевидно губернатори відмовили. Індійські посли відмовилися творити уряд. Англійським губернаторам не вдалося зреалізувати ідеї „демократичного правління“. Покищо змушені вони управляти провінціями самі без індійських „байратів“ і грозять, що створять уряд з парляментарної прихильної їм меншости. А втім індійці атакують нову конституцію щораз гостріше. Приступив до активної політики голосний індійський провідник Ганді. В одній промові заявив він: „В Індіях пічнеться тепер панування меча, а не панування більшости. Конґрес не змагає до зміни конституції, але її цілковитого знесення“. Конґресова партія заповідає бойкот влади, пасивний опір, неплачення податків і т. п. А панування меча справді починається. Доходить до зударів з англійськими збройними відділами, падуть перші жертви. Положення Англії в Індіях тим грізніше, що деінде Італія атакує їх вплив над „визнавцями ісляму“.

Коротко:

*** Уряди Англії і Франції доручили бельґійському премієрові Ван Зеляндові місію скликати міжнародню господарську конференцію. Її ціллю було б довести до торговельного порозуміння між державами, спричинити живіший рух в міжнародній торговлі, що клигає з причин змагань до автаркії та зброєнь. Якщо ця конференція збереться, то дійсно матиме розкусити твердий горіх: погодити зброєння із свобідною міжнародньою торговлею. Та мабуть таки не розкусить. Підкреслюють теж, що цю місію доручено Ван Зеляндові м. ін. з огляду на його кандидатуру проти Деґреля, щоб піднести його престіж. Так то спритно можуть сьогодні вмішуватися одні держави у внутрішні справи других...**

*** Ніппонський уряд підняв широку передвиборчу пропаґанду в зв'язку з виборами до парляменту 30. квітня. В ній вказує він на „напружену ситуацію у взаєминах з Советами і поважний характер китайського питання“. Тому, що поваги цього положення не хочуть розуміти теперішні парляментарні круги, уряд задумує створити новий політичний табор, що довів би до консолідації ніппонське громадянство.**

*** Деякі часописи принесли вістки, що в керівних польських чинників є різні думки на консолідацію польського громадянства в зв'язку з повстанням „Обозу Зєдночення Народовеґо“. Всупереч намаганням деяких кругів військові чинники домагаються, щоб цю консолідацію переведено на як найширшій демократичній основі.**

*** Німецький мін. фінансів Шахт, їде до Брюсселі на торговельні переговори з бельґійськи урядом. Німеччині йде про доставу міді з бельґійського Конґа для военного промислу. Сподіються, що програма зброєнь змусить Німеччину відступити дещо від змагань до господарської самовистарчальности, а вслід за тим піти на деякі політичні компроміси.**

*** Бо навіть Англія не може позволити собі на самовистарчальність. Мин. тижня англійський промисл зробив в Німеччині замовлення на доставу деяких промислових виробів на суму 240 тисяч фунтів штерлінґів.**

*** Не втихла ще італійська ворожнеча до Англії, вибухла нова в сторону Франції. Італія щораз гостріше атакує Францію і Совєти за поміч червоній Еспанії.**

*** На турецько-сирійському пограниччу множаться збройні сутички. Щоб протиставитися посяганням арабів, Туреччина хоче вбити клин в панарабський рух і заключує союз з Персією, Афґаністаном, Іраком. Ірак орієнтувався дотепер на панарабський солідаризм.**

*** Відбулася конференція держав продуцентів цукру, як кожна з метою оживити торговлю, що її дусять державні охоронні мита. До порозуміння не дійшло, бо всі вимагали для себе як найбільших ринків. Невесела це перспектива для Ван Зелянда.**

*** Вибори в Брюсельськім окрузі в Бельґії закінчено перемогою Ван Зелянда, що здобув 276.816 голосів соціялістично-католицько-комуністичного бльоку. Деґрей одержав 69.342 голоси, втратив 5 відсотків з минулих виборів.**

*** 24. квітня відбудеться в Ковні конференція балтійських держав Литви, Латвії і Естонії.**

*** Московський уряд перевів низку змін на становищах дипломатів. М. ін. в Берліні, Парижі і Римі.**

*** Совєтська преса почала гостру кампанію проти проводу совєтських професійних союзів, зокрема проти Шверніка, Аболіно і Єврейова. Ґрозить їм, що якщо не змінять своєї роботи то зробиться це понад їх голови. А це звичайно грозить їм втратою голови...**

*** Після арештування Яґоди совєтська преса виволікає на денне світло ряд його темних справ. Він мав розтратити величезні суми грошей. В заграничних банках мав наскладати собі капітали не менші від передових західньоевропейських буржуїв. Загранична преса подає, що торгував теж в'язнями, зокрема „спецами“, яких без причин арештував, а опісля випускав за солідним окупом. Останньо ҐПУ мало арештувати 300 членів ҐПУ. Шеф його Єжов переводить чистку**

*** Румунія іде слідами Югославії. Італія має незадовго заключити договір з Румунією. Найбільш непохитним союзником Малої Антанти лишиться мабуть сама Чехословаччина.**

*** Німецька преса веде дальше протипольську кампанію. Підноситься, що німці втратили на Поморю в користь польської колонізації 36 відс. землі. Польські німці домагаються, щоб землю німецьких поміщиків передавано в руки німецьких селян.**

*** В Індіях в провінції Вазірістан дійшло до нових кривавих заворушень проти англійської влади. До здавлення бунту кількох племен мусіла вона ужити ескадри літаків-бомбометів. В боях згинуло кільканацять англійських старшин і вояків. На Філіпінах вибухло повстання визнавців ісляму проти христіян.**

Із СУЗ

ЗА ЯГОДОЮ БАЛИЦЬКИЙ.

У зв'язку з арештуванням шефа ГПУ Ягоди, якому закидують створення й провід терористичною протисталінською організацією, як теж мільйонові дефравдації, говорять, що захитане теж становище шефа ГПУ, чи пак Наркомвнуделу, „УССР“ Балицького. Його мали викликати до Москви, звідкіля він не вернувся.

ПРИЙОМ ДО СТАРШ. ШКІЛ.

З першим квітня розпочався в СССР прийом до старшинських шкіл червоної армії. Приймають молодь у віці від 17—22 років, яка скінчила не менше 8 кляс навчання. Студенти високих шкіл й абсольвенти десятої кляси приймаються в старшинські школи без іспитів, абсольвенти ж 9. кляси можуть рахуватися з цим привілеєм тільки тоді, коли мають з московської (!) мови бодай одну оцінку „добре“. Замітне те, що минулого року приймали молодь з освітою 7 кляс. З прийнятих минулого року до старшинських шкіл було понад 70 відс. комсомольців, 72 відс. мали освіту вище 8 кляс. Москва надіється, що такий стан запевнює їй надійність старшинського корпусу.

ТЕМПИ НЕДОСТАТНІ.

Раднарком „УССР“ і ЦК КПбУ видали 29. березня постанову, якою стверджують, що „темпи польових робіт та сівби по всіх областях України уважаються недостатніми, а по Одеській, Донецькій областях та Молдавській АСРР незадовільними“. Тому обі експозитури Москви на Україні взивають усі підчинені інстанції як найскорше „покінчити з настроями вичікування“ і як найнадійніше довершити плян, надісланий з Москви.

У зв'язку із зривом засівної кампанії большевицька преса шукає вже тепер виновників і знаходить їх перше за все в керманичах обласних і районних землеуправлінь.

З огляду на те, що в 1936. році жнива в Україні мали катастрофальний вислід, большевики мусіли тепер збільшити колгоспам кредити на закуп штучних погноїв, так, що в цьому році колгоспи мають платити лише 10—20 відс. ціни, решту розложено на сплату в 1938—39. роках. Один з найкращих доказів, яке розпучливе мусить бути положення колгоспів.

ЦЕНТРАЛІЗУЮТЬ...

На основі рішення Москви створили „всесоюзний геологічний фонд“ при наркомісаріяті важкої промисловости, якому підлягають всі геологічні інститути СССР, що досі мали бодай споводну автономію. Це чергова централізація метод експлуатації поодиноких республік.

ДАЛЬШІ ЗМІНИ...

При кінці березня ц. р. усунули були Паперного з посту наркома земельних справ „УСРР“. На його місце призначили, як відомо, Мойсеєнка, що був досі другим заступником наркома зем. справ. Цим заступником іменований тепер Я. В. Сердюк.

*** Сьогодні й приятелі пробують себе страшити, щоб скріпити приязнь! Недавні поголоски про німецько-совєтське зближення вийшли мабуть з французького міністерства загр. справ. Цею небезпекою“ хоче Франція змусити Малу Антанту до „консолідації“ і вдержати Англію на протинімецькому фронті мовляв: „тримайте з нами, бо буде зле з вами“.**

ГОСПОДАРСТВО

Боротьба з українським молочарством на Волині

„Господарсько-Кооперативний часопис" ч. 15. з дня 11. квітня ц. р. помістив під таким заголовком допис з Волині, яку передруковуємо в цілості.

„Після відібрання в 1934. р. Ревізійному Союзові Українських Кооператив у Львові компетенцій об'єднувати також кооперативи на північно-західніх українських землях, українські молочарні на Волині, хоч і перейшли під опіку польського ревізійного союзу у Варшаві, залишилися дальше у торговельних зв'язках з „Маслосоюзом" у Львові і тільки згодом під натиском різних „чинників" деякі з нип від „Маслосоюзу" відпали. Наводимо тут майже в цілості дуже цікаву статтю волинського дописувача П. Горинського, поміщену в ч. 76. „Діла" про політику польського ревізійного союзу супроти українських молочарських кооператив та про вищість у розвитку тих 6 молочарських кооператив, які твердо стоять далі в тоговельних зв'язках з „Маслосоюзом" у Львові.

„Глянимо, як представляється одна з ділянок господарського життя Волині, а саме: молочарство в цифрах річного звідомлення за 1936 р. окружного союзу рільничих і зарібково-господарських кооператив у Луцьку.

Районових молочарень на Волині, які були засновані „Маслосоюзом" і перебувають у торговельних зв'язках із ним, **залишилося всього 6: в луцькому повіті — 5 і в дубенському — 1. І власне ці наші кооперативи ведуть перед між усіма кооперативами**, як чужонаціональними, так і мішаними, що перейшли чи повстали при допомозі польських союзів.

Про розмах цих кооператив свідчать суми, виплачені доставцям за молоко в 1936. році, а саме:

Луцький пов.: 1. Воротнів 131.774 зл., 2. Княгининок 115.423 зл., 3. Лаврів 104.879 зл., 4. Жидичин (молода молоч.) 48.574 зл., 5. Рожище (молода мол.) 41.774 зл.

Дубенський повіт: 1. Уїздці 226.260 зл.

На цілій Волині **на першому місці стоїть молочарня в Уїздцях на Дубенщині.**

В луцькому повіті І. місце займає молочарня в Воротневі, ІІ. у Княгининку, IV. — в Лаврові. На третьому місці стоїть кооператива Переспа-Богушівка (110.678 зл.), але молочарню в Богушівці знову таки заклав „Маслосоюз", як теж і підготовив для неї терен.

Друге місце на Волині займає молочарня в українському селі Пустомитах на Рівенщині — в 1936. р. виплатила 185.330 зол. Зате ця молочарня мала в І. півріччі 1202 доставців молока, а в ІІ. півріччі вже тільки 532; в 1935. р. доставлено до молочарні 2,438.682 літрів молока, а в 1936. р. вже тільки 2,259.033 літрів, майже на 180.000 літрів менше.

Всього на Волині нараховували 77 молочарень. З тих дорівнюють нашим першим 4-ом (з загального числа 6) усього 3 молочарні: Пустомити, Бортниця, Переспа-Богушівка. Інакше кажучи, з 6 українських молочарень, що їх інструктує „Маслосоюз", виплатило в 1936. р. понад 100 тисяч зол. 4 молочарні (66,6%), а з 7-ох інших молочарень тільки 3 (4,2%). З 6-ти наших виплатили суму понад 40 тисяч зл. — 2 (33,3%), а з інших — 20 (28,5%). Нижче 40 тисяч зол. не виплатила ніодна наша молочарня, а з інших 67,3%; нижче 20 тисяч виплатило 28 інших молочарень (39,4%), в тому числі 6 менше 10 тисяч. Ці цифри свідчать, що творені чужим для нашого села елементом молочарні, без огляду на всякого роду підтрим, слабосилі, позбавлені життєвої енергії і гону.

Треба ще додати, що наша кооператива в Уїздцях (перша на Волині) довший час **стояла безчинно, бо її замкнула адміністраційна влада**, і це мусіло від'ємно відбитися на її розрості. Воротнівська молочарня в минулому році **мала якийсь час зачинені адміністрацією 3 сметанкові збірні,** що теж вплинуло на річну суму її виплат.

Регрес такої кооперативи, як у Пустомитах і млявий розвиток інших молочарень в українських селах, якими опікується варшавський союз, має причини не тільки господарського, але і психологічного характеру.

Скрізь помічається те саме явище: спочатку наші селяни знаходяться під впливом матеріялістичного чинника — жаги легкого гроша. Коли приїде спритний пропаґатор та наобіцяє золотих гір, селяни пориваються до праці і рух іде. За якийсь час беруть гору чинники морального характеру: і говорять до них не по українськи, і в органах управління сидять чужі люди, і службовики Бог їх зна відки, і взагалі дух нерідний та й голосу не дуже підіймеш. Приходить відчування своєї залежности, підрядности та чужости у своїй власній організації, де розпоряджається чужа меншість.

А далі люди знеохочуються та підупадає праця. Люди перестають носити молоко, молочарня заламується, а в кращому випадку стоїть на місці.

Однією із причин знеохоти є та, що чужі керманичі молочарень стараються не приймати до праці українців, а як не мають своїх, то пхають до молочарень росіян. Приклад — село Даничів на Рівенщині, де службовики-росіяни ненавидять українців і при всякій нагоді пускають їм шпильки.

А найголовнішим моментом знеохоти є той, що здобутим селянською кривавицею майном молочарні розпоряджається хтось чужий мовою та психікою.

А психологія каже, що де нема радости із своєї праці, там нема і творчого запалу, там висліди завжди невеликі.

Особливо дошкулює і знеохочує наших селян до праці цілковите нехтування, навіть насильне витискання з кооператив української мови. Поволі селяни зорієнтовуються, що це не випадок, а система, для українця образлива, а для народу небезпечна і прохолодження до організації готове.

А що союз не скривається з наміром як мога більше ослабити український характер молочарень та виперти з них українську мову і спаралізувати в них українські впливи, свідчать такі факти. Членів управи молочарні в Жидичині покарано за звідомлення на „невластивому" друку, себто українською мовою. Молочарням у Лаврові та Жидичині „пораджено" ввести до органів управління поляків і т. д. і т. д.

Особливо характеристичні є заходи біля української молочарні в Княгининку (9 км. від Луцька). Поруч із цим українським селом є чеська колонія Княгинок Чеський, який має свою чеську молочарню. Й ось союзові прийшло в голову зробити власне цю чеську молочарню районовою і підпорядкувати їй усе українське молочарство цього району.

Щоби представити дивовижність цих заходів, наводимо цифри: українська молочарня має 10. „відбірних пунктів" молока в сусідніх українських селах, які в 1936. р. дали 1,354.885 літрів молока, а виплачено за нього 115.423 зл. Чеська молочарня має 2 відібрні пункти, що в 1936. р. дали всього 288.963 літрів і виплачено за нього всього 24.830 зл. Українська молочарня має новий гарний і просторий будинок, а чеська — буду. Треба додати, що українська молочарня має 10 „відбірних м. р. мала 433 доставців молока, а чеська ледві 64.

Чи не ясна тенденція спаралізувати працю молодої, але дуже діяльної української молочарні через підпорядкування її чужонаціональній слабкій молочарні? Чи не дивовижна думка сотні українських молочарів підпорядкувати на українській Волині кільком десяткам колоністів-чехів? І ці кооперативні керманичі хотіли б ще бачити в українцях слухняні овечки?

Як у росіян завжди був винен за якусь катастрофу „стрелочнік", так у нас на Волині завжди винні „агітатори", „антипаньствовці", а то й просто інтелігенти. Де тільки українські селяни починають занадто вже відчувати свою кривду і заявляти протести чи домагання, зараз там починають шукати винних „шовіністів" (не є шовіністом лише той, хто тихо і з покорою зрікається своїх прав і свого надбання).

Такий підхід до справи, річ зрозуміла, ні дочого доброго довести не може й не доведе.

Чужі організатори кооперації, зокрема молочарської, звичайно ставлять ставку на старший, менше свідомий і відпорний елемент. Старий піддається намові, бо звик до цього. Молодша генерація селян, більше розвинена і свідома своїх прав та гідности, покищо тримається осторонь. А тимчасом кожна молодша верства селян дає все свідоміший елемент, який у недалекій майбутності буде говорити інакше, ніж сьогоднішні старенькі батьки та діди".

З господарського життя Здовбиці

Заходами Філії „Союзу Українок" у Здолбунові відбувся в селі Здовбиці куховарський курс (віф 26. І. до 15. ІІ. ц. р.), який перевела здібна інструкторка Філії „С. Г." з Луцька п. Г. Кабайдівна. Курс скінчило 25 членок. Праця пройшла з повним успіхом, та дала гарні висліди. На закінчення курсу влаштовано вечорниці з танцями, та приняття гостей спільною вечерею. Прибуло багато гостей з Рівного та Здолбунова і запрошених громадян з околишніх сіл. Вечерю розпочали гимном „С. У." і промовами. Від Централі волинського „С. У." промовляла голова п. П. Багриновська, від Здолбунівської Філії „С. У." — др. І. Прісневська. Леся Марчуківна, віддана працівниця Здолбунівської Філії „С. У." зложила подяку від імени Філії п. інструкторці і гостям. Підчас вечері грала орхестра, а хор під орудою п. Бондарчука проспівав кілька гарно виконаних українських пісень. Вечорниці пройшли в радісному настрої, враження було тим краще, що всі курсантки були в прекрасних народніх строях. Закінчили вечерю молитвою „Боже Великий".

ПОКАЗ ВИРОБІВ РІДНОГО ПРОМИСЛУ В ЛЮБАЧЕВІ.

Від середи (7. ц. м.) відбувається в Любачеві в „Просвіті“ показ виробів рідного промислу. Цю направду корисну під кожним оглядом імпрезу зорганізувала місцева Філія Союзу Українських Купців і Промисловців. На покасі заступлені: Центросоюз — мило, Суспільний Промисл — „Луна“, Веселка — нитки, Дендра — кілки, Фортуна нова — солодощі, Левицька і С-ка — „Елеґант“, Маслосоюз, Народня Торговля, Керос — свічки, Промбанк, кооп. Гарбарня — Яворів, Сільва — хемічні вироби, Альое — косметика, Будучність — паперці „Калина“, Етан — ляк, крейди, Ерґон — радіоприймачі, Атра — чорнило, Гар — гребені, Мота — порошки, Пласт, початок виробу волічки ангори Е. Дудівної з Любачева, та Сільва — плин до чищення заліза.

Показ — це безсумніву найкращий спосіб пропаганди й популяризації рідного промислу. Тут промисловець стрічається безпосередно не тільки з купцем, але й консументом. Має змогу виказати всі добрі сторони своїх виробів, вияснити деякі недомагання, остеречти перед чужою конкуренцією та виказати, що клич „свій до свого по своє“ мусить стати в нас законом. Додати треба ще тільки побажання, щоби подібні покази зорганізували всі наші міста, бо це має куди більше значення, як всі партійні віча та більше чи менше довірочні наради.

Організація такого показу натрапляє на цілий ряд перешкод, передовсім фінансових, а дальше технічних, бо не всі знають як такі покази уряджувати. Це повинен — в свойому власному й нашому загальному інтересі — взяти під увагу Союз Купців і Пром-ців у Львові а група промисловців зокрема. Формальною й технічною сторінкою уряджування й переводжування таких показів повинно зайнятися рекламове бюро „Центрореклама“ й тоді покази не мали б таких недомагань як мають зараз, а успіх їх був би куди певніший. **ал.**

СКІЛЬКИ ЗАРОБЛЯЮТЬ ПОСЕРЕДНИКИ.

Хлібороби за продані в р. 1936. 13,180.000 сотнарів жита у виді муки дістали 169,000.000 зл. Консументи заплатили за цю муку 386 міл. зл. Посередники й ті, що переробляють цей продукт заробили з цієї квоти 157 міл. зл. Рільники продали 6,590.000 сотнарів пшениці в виді муки й дістали за це 115,984.000 зл., консументи заплатили 234,600.000 зл. Посередники й продуценти заробили 118 міл. зл. На рогатій худобі заробили посередники 156 міл. зл. Ці цифри говорять за себе.

(З „Г. К. Ч.“ ч. 15.).

ВІДЧУВАЄТЬСЯ БРАК ПШЕНИЦІ.

До Лондону наспіли з Арґентини вістки, що дальше не можуть висилати пшениці. До кінця березня Арґентина виекспортувала 2 і пів міл. тон пшениці з цілої надвижки 4-ох міл., але цю решту один і пів міл., там, вже продали. Не є виключене, що, з приводу збільшених закупів Німеччиною й Італією, на світовому ринку забракне пшениці.

Відновлюйте і присилайте передплату

Реформа ґрунтового податку

Як вже загально відомо, цього року переводять клясифікацію ґрунтів, для реформи ґрунтового податку. Переводять цю клясифікацію повітові клясифікаційні комісії. В деяких селах уже перевели таку клясифікацію. Повітові комісії видали постанови, оголосили їх по селах і виложили клясифікаційні пляни на те, щоб зацікавлені господарі їх докладно переглянули і зазнайомилися з вислідами клясифікації. На випадок неправильної клясифікації господарі можуть і повинні вносити відклики проти тієї клясифікації до воєвідської клясифікаційної комісії.

Одначе, як нам відомо, селяни не користають з того права і відкликів не вносять. З того виходило б, що клясифікацію переведено вдоволяючо для селян. Приходиться думати, що наші господарі або нерозуміють значення тієї клясифікації, або не знають, пощо її переводять, або в кінці бояться коштів поновної комісії, з приводу відклику, клясифікації і тому мовчать. Бож важко повірити, що так ідеально переведено клясифікацію, що всі були задоволені.

Тому що наближається весна, то почнуть прискореним темпом переводити клясифікацію.

Отже подаємо до відома нашим господарям-хліборобам, що клясифікацію ґрунтів переводять, для виміру ґрунтового податку. Кому склясифікують землю за високо, цей буде десятки літ платити вищий податок.

Для прикладу наведемо дотеперішній вимір ґрунтового податку. Від 1 га орної землі, платиться такий податок: кл. І. — 20.04 зл., кл. ІІ. — 15.32 зл., кл. ІІІ. — 10.58 зл., кл. IV. — 6.57 зл. і т. д. Як бачимо, то податок від поля ІІІ-ої кляси є майже на половину нижчий від І-ої кляси. А треба знати, що від висоти податку залежать різні додатки, данини, шарварки і т. п.

З практики знаємо, що на наших землях рідко де є земля І-ої або ІІ. кляси. Багато дотеперішніх І-их кляс повинно перейти до нижчих і тим самим обнизиться податок.

Тому радимо всім господарям ближче зацікавитися клясифікацією своїх ґрунтів, і допильнувати, як самої клясифікації, так рішень і плянів комісії. Треба поробити собі відписи кляс з плянів, перевірити їх в полі, чи клясифікація згідна з клясою ґрунту. Коли є найменший сумнів, що клясифіковано за високо, треба вносити відклик до воєвідської клясифікаційної комісії. Відклик треба вносити через повітову клясифікаційну комісію. Відклик, як і всякі інші письма в тій справі, є вільні від стемплів та інших оплат. Так само господарі не поносять коштів комісій.

Тому господарі, допильнуйте, поки час, тієї клясифікації, щоби потому не було запізно і нарікань!

Кооперація й приватники

Українська кооперація в своїх початках станула на зовсім правильному становищу. Її ціллю було визволити українське село з кігтів різних спекулянтів і від лихви. Погляньмо на наше село ще в ті часи, коли то кооперація починала тільки пропаґувати свої ідеї. Село обсіли здебільша чужі приватники і використовували темноту українського селянина, як тільки хотіли. Звичайні товарі перепродували з десятькротним зарібком. Не диво, що багато українських селян позаставляло своє поле, хати й худобу. А ще до того всього додаймо, що приватники — це були переважно жиди.

Українська кооперація за короткий час своїм завзяттям і витривалістю зуміла вийти з боротьби з тими „приватниками“ переможно.

Тому, що майже всі приватники — це були чужонаціональні лихварі, слово приватник набрало поганого значення. Ще й тепер приватник — це те саме, що ворог кооперації.

Отже не дивуймося, що майже всі чесні українці, з дуже малими винятками, бояться братися до купецтва, щоб тільки не наразитися на злу опінію. А наслідки цього самі бачимо. До купецтва беруться здебільша люди без виразного обличчя. Це величезна шкода. Цьому лихові мусить запобігти таки сама українська кооперація.

Коли поглянемо на наше життя, побачимо, що воно саме в стадії кристалізації. Отже тепер якраз найкращий час, щоб створити міцне, свідоме своїх завдань українське купецтво. До цього повинна взятися в першу чергу наша кооперація. Вона мусить станути на такому становищі: — Нищити всіх нечесних, безідейних приватників, але зате всіми силами піддержати чесних. ідейних українців приватників. А вже було б тяжким національним гріхом не піддержувати міських ідейних українських купців. Підкреслюю, що тільки ідейних українських купців-приватників мусимо підтримувати, бо тільки такі можуть принести хосен українській нації, а безідейних, хочби це були й українці, треба поборювати. Вони й так не принесуть слави українському імені, тільки нечесть.

Кооперація зовсім не потребує лякатися чесних приватників. Підло конкурувати з кооперацією можуть тільки нечесні приватники-лихварі, але ніколи чесні. Чесні, ідейні купці-приватники, найдуть усе спільну мову з українською кооперацією. Тому вона мусить співпрацювати з ними.

Як першим завданням української кооперації було знищити чужих лихварів приватників, так другим, ще важнішим її завданням є створити чесне ідейне українське купецтво.

Михайло Дяченко.

ОБОРОТИ СПОЖИВЧОГО ВІДДІЛУ „ЦЕНТРОСОЮЗУ“.

Обороти споживчого відділу Центросоюзу осягли в 1936. р. цифру 4,927.642 зл. проти 3,407.091 зл. в 1935 р. Значить обороти збільшились на 44. 3 проц. Найбільшу суму оборотів дають такі товарі: цукор — 1,604 тон (на суму 1,691.797 зл.), дріжджі — 110 тон (на суму 425.000 зл.), сірники — 1674 скринь (на суму 388.120 зл.), паста і шварц на суму 300.000 зл., паперці й тутки на суму 285.000 зл. З інших родів товарів вторговано рижу 320 тон, паперу 120 тон, оливи 100 тон...

РСУК У НОВОМУ ДОМІ.

В днях 31 і 31. березня ц. р. РСУК переніс свої бюра з дотеперішньої домівки при вул. Міцкевича 12. до нового приміщення в Домі Української Кооперації при вул. Техніцькій ч. 1.

Поклик

В 25-ЛІТТЯ СМЕРТИ КОМПОЗИТОРА о. ВІКТОРА МАТЮКА.

Кожне суспільство розвивається та виростає на спадщинних цінностях своїх батьків — громадських діячів і духових творців. Ті цінності це — огнива, що в'яжуть між собою покоління народу, зв'язують його вчорашній день із нинішнім і майбутнім. Тимто й сучасно покоління має обов'язок супроти всіх минулих, і зокрема — святий обов'язок супроти свого попереднього покоління: зберегти тривалу пам'ять його заслуг.

Дня 8. квітня 1937. р. минає чверть століття від смерти о. Віктора Матюка, широко в народі відомого та любленого співця-композитора. І хоч як багато за той час змінилося, хоч як буйно розрослося в нас культурне і зокрема музичне життя, — то вклад у скарбницю нашої музики, що його дав наш композитор — залишається тривалим. Бо ж нічого не втратила із своїх весняних пахощів його безсмертна „Цвітка дрібная“, однакового й досі крилами пісні лине любовний спів до верхів гір рідного краю („Крилець“) й далі живе вічна, як ті наші зелені ниви, пісня „Родимий краю“. А наше старше громадянство нераз любою згадкою обіймає передвоєнну добу, коли від Матюкового прологу із драми „Інвалід“ або пісні „Прийди весно...“, до того з дотором оркестри — гриміли наші концертові залі. Неодин із них згадає, з яким захопленням наші аматорські гуртки грали колись співогру „Капраль Тимко“ — із її дзвінкими піснями „Родимий краю“ та молитвою „Отче небесний“.

25-ті роковини смерти о. Віктора Матюка збігаються із 100-літтям „Русалки Дністрової“, що під її знаком і почалася творчість наших перших композиторів, зокрема карівського Співця. Святкуючи 100-ліття „Русалки“, наше громадянство, а зокрема наші музичні кола, не можуть забути про відсвяткування пам'яти о. Віктора Матюка так, як він на це собі заслужив.

Думку відсвяткувати гідно пам'ять о. В. Матюка кинуло село Карів — місце душпастирської, композиторської та громадської його праці, й місце вічного його спочинку. Село це — устами заснованої Покійником місцевої Читальні „Просвіти“ — звертається до загалу громадянства із покликом: поставмо пам'ятник на Його могилі!

З тією метою утворився вже місцевий Комітет для збирання потрібних грошей. Село Карів і Родина Покійника склали вже, чи зголосили свої датки на ту ціль. По дальшу поміч Комітет звернувся до наших центральних культурних установ у Львові.

Представники цих установ із великою радістю і признанням вітають щасливу й висококультурну думку карівських селян, переймають її за свою і звертаються до усієї української суспільности в краю й поза краєм і передовсім до духовенства й усіх музичних і співочих товариств та кружків — із гарячим закликом: надсилати свої **грошеві жертви** на згадану ціль до рук Центрального Комітету, на адресу: **Львів Центробанк**, конто ч. 12.900 (Пам'ятник о. В. Матюка) — а якщо до чого, коли кому вигідніше, на руки Місцевого Комітету, на адресу: Андрій Сайчук, Карів, Брукенталь к. Угнова.

З українського життя

ПРОТИ ПРОВОКАЦІЇ І НАКЛЕПІВ.

Нам надіслано резолюції зібрання громадян із Гребенова, що відбулося дня 28. березня ц. р. в справі провокацій і наклепів „Фронтом“-у п. Курдидика і його комбатантів із „Фронту Н. Є.“ п. Палієва. Зібрані громадяни Гребенова осуджують і напʼятновують анархістично провокаційні наклепи „Фронтом“-у та його редакторів на редактора „Голосу“ інж. Бойдуника та на націоналістичний рух, під який ще й сам „Фронтом“ підшивається“. Далі закликують зібрані деяких односельчан перестати передплачувати анархістично-руїнницьку пресу п. Палієва й порвати свої „сердешні зносини з сіячем матеріялістично-большевицької гангрени на сторінках „Нових шляхів“, „Критики“, „Громадського Голосу“, Володимиром Левинським. Під резолюцією 18 підписів.

ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПРИСУДУ НА Г. МАКІТРУ.

Найвищий суд у Варшаві затвердив присуд окружного суду в Золочеві, що засудив вчителя Григорія Макітру, б. поручника УГА на 15 років вʼязниці. Найвищий суд станув на тому, що розправа доказала вповні участь Макітри, як прокуратора у військовому суді в Золочеві в 1919. р., коли то засуджено на смерть 17 поляків за злочин державної зради.

СКЛАД НОВОЇ ГОЛ. РАДИ „ВІДРОДЖЕННЯ“.

Головна Рада Т-ва „Відродження“ у Львові вибрана на Загальних Зборах, дня 29. березня бр. уконституувалася так:

Голова: Мгр. Микола Ценко, М-голова: Мгр. Ярослав Чума, Секретар: Мгр. Калістрат Добрянський, Скарбник: Радн. Олексій Ромік, Бібліотекар: Ярослав Дзиндра, Члени Ради: Проф. Юліян Каменецький, Др. Олександер Недзвецький, Адам Антонович, абс. унів., ред. Василь Глібовицький, Микола Никифорчук, студ. унів.

Заступники: Мгр. Богдан Галайчук, ред. Ярослав Літинський, Богдан Томків, студ. унів., Василь Цап, студ. унів.

Контр. Комісія: Проф. Др. Іван Раковський, Дир. Петро Чубатий, Мгр. Михайло Хомʼяк.

Вибрана Рада поділила обовʼязки між поодиноких референтів і вже виконує свою нормальну працю.

ДАЛЬШІ АРЕШТУВАННЯ В СТАНИСЛАВІВЩИНІ.

В Станиславівщині арештувала поліція Чижевського із Бабина, Дяченка М. з Боднарова і просвіт. організатора Скорця з Ганусовець. Після переслухання Чижевського і Дяченка звільнено. В останніх днях арештовано знову ж Миколу Никифорчина, члена Гол. Ради Відродження і ще кількох відродженецьких організаторів.

ПРОТИЖИДІВСЬКА КОЛОТНЕЧА В ЖУРАВНІ.

Підчас ярмарку в Журавні в дні 6. квітня ц. р. прийшло на торговій площі до колотнечі селян з жидами. Після словної суперечки почалася бійка, в яку вмішалася поліція, намагаючись арештувати двох селян. Селяни почали відбивати арештованих. Розганяючи юрбу поліція поранила (випадковим, як подає „Діло“ вистрілом карабіну постерункового Скорубовського) три особи: Григорія Джуба, Павла Якимова з Рогатинщини і Франца Бахерта. За участь у колотнечі арештовано 8 осіб.

РЕВІЗІЯ В СТРІЛИЧАХ НОВИХ.

Стрілицька поліція перевела дня 27. березня ц. р. ревізію в домі Василя Савули. Забрано кілька примірників легальної преси.

СВЯТОЧНІ ПОСИЛКИ ДЛЯ ВʼЯЗНІВ.

На Великодні Свята можна буде посилати вʼязням більші (до сім кілограмів) харчеві посилки, з усякого роду харчами.

РІВЕНСЬКИЙ ПОВІТ У ПРИКОРДОННІЙ ПОЛОСІ.

З днем 22-го квітня ц. р. входить у життя розпорядок, що на його основі включать рівенський повіт до прикордонної полоси. Цей розпорядок тягне за собою ряд обмежень, що відносяться передусім до прикордонної полоси (6 км.). У цій полосі введуть обмеження руху населення та заборону перебувати без пропусків особам, що живуть поза полосою. Місцеве населення не буде мати права залишати домів перед сходом і по заході сонця. Розпорядок вводить дальше примус мати пропуски. Будуть легітимувати сезонових рільних робітників, а будівельний рух буде обмежений. Крім 6 кілометрової прикордонної полоси цілий рівенський повіт зачислять до прикордону, але без згаданих обмежень. Тут треба буде мати дозвіл адм. влади на купівлю та продаж нерухомостей.

ВИЙШЛИ З ВʼЯЗНИЦІ.

З бережанської вʼязниці вийшли в дні 1. квітня ц. р. Михайло Баран із Дрищева, Семен Федечко з Бичок і Володимир Фортуна з Нараєва, арештовані у звʼязку з першолистопадовими подіями в різних місцевостях Бережанщини. Слідство проти них, як теж проти Василя Потягача, що відбував з вільної стопи — уморено.

Із вʼязниці у Тарнові вийшли Микола Петерко, Роман Шумський з Миколаєва над Дн. і Микола Мушок з Вижньої Спишови, стрийськ. повіту засуджені свого часу за приналежність до ОУН по 5 років вʼязниці.

ПРОТИ РАДИКАЛІВ.

На день 5. квітня ц. р. скликано Загальні Збори Повітового Союзу Кооператив у Тернополі, що находяться в руках радикальної кліки. Прибуло понад 1000 делегатів від кооператив. Протеж до відкриття Зборів не прийшло, бо делегати домагалися вибору предсідника через голосування, а до того ніяк не хотів допустити радикальний дуб Др. Д. Ладика. Щоб оминути поразки він по бурхливих вигуках делегатів Збори розвʼязав.

ЗА ПОШИРЮВАННЯ „ДЗВІНОЧКА“.

Замісцевий відділ окружного яcельського суду в Сяноці засудив о. Василя Гарцулу, завідателя парохії в Скородній коло Лютовиськ, на 9 місяців вʼязниці за поширювання між дітьми „Дзвіночка“, забороненого шкільною кураторією, і за спротив шкільній владі.

Нам пишуть:

З ТЕРНОПІЛЬЩИНИ

КРУТЯНСЬКИМ ГЕРОЯМ.

В неділю 31. січня ц. р. віддали Гаї Великі коло Тернополя вперше Крутянським Героям належний поклін. В год. 17. відбулася в місцевій церкві панахида за душі героїв. На середині церкви видніла гарно прибрана могила з березовим хрестом і червоною калиною, про що подбали вже місцеві юначки й юнаки. Гарно теж співав хор під орудою п. Штойка Миколи. Після панахиди відбулася в битком набитій залі „Міщанського Брацтва“ дбайливо підготована Академія. Програму Академії виповнили: „Коли ви вмирали“, муж. хор під добрим енергійним проводом п. М. Штойка, змістовий реферат про „Крутянський Чин“ виголосив з молодечим запалом п. Заблоцький Іван, „У дві пари“.. — муж. хор, В. М. Янова: „Крути“ — добра деклямація п. Майки Григора, „Що то за грім“ — муж. хор під проводом п. Волод. Давидовича, С. Брика: „Тіням Героїв“ — віддана з чуттям і зрозумінням — деклямація п. Решетухівної Марії і вкінці „Ви жертвою в бою“ — муж. хор. Відспіванням національного гимну закінчилося це повне настрою свято, що кожному учасникові дало бадьорий підйом духа.

ІЗ ЗБАРАЖЧИНИ

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ РОКОВИНИ.

Заходом чит. „Просвіта“ в Токах, збаразького повіту, вшанувало токівське громадянство памʼять великого Кобзаря концертом, який відбувся дня 28. III. ц. р. в залі кооп. дому в Токах.

На програму зложилися: вступне слово, вокальні продукції місц. міш. і муж. хорів, деклямації та інсценізація балади „Причинна“.

Участь у святкуванні цьогорічних Шевченківських роковин взяла численно зібране громадянство. Концерт закінчено національним гимном.

ІКОС.

ІЗ ПОЗНАНЯ.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ У ПОЗНАНІ.

Кожного року уладжує Українська Студ. Громада в Познані Шевченківський концерт. І цього року відсвяткувала дня 13. березня ц. р. у залі Ремісничого Дому роковини смерти Кобзаря. Кожна точка програми була старанно підготована, видно було, що імпрезова комісія і виконавці вложили чимало праці в підготову свята. Помітне враження зробила промова т. Мигаля Б., виголошена гарно, спокійно, без зайвого патосу. До найбільш удатних точок слід зачислити музичне тріо у виконанню т. Мельника Р., Савки та Мельник Ярослави. Хорові точки в числі 5 („Сонце заходить“, „Закувала та сива зазуля“, „Косар“, „Ой на горі пшениченька“ і „Хор норманів“) випали бездоганно — заслуга диріґента т. Дашкевича М. Дует „Де ти бродиш моя доле“ (т. Дашкевич і Паук) дві деклямації — Посланіє — і збірна — Гамалія — і інсценізація „За байраком байрак“ доповнювали програму. Декорації до інсценізації малював т. Радиш.

Публика складалася здебільша із студентів (хоча не всі були!), запрошеного старшого громадянства, декількох німців та жовнірів. Слід замітити, що зараз по концерті військова поліція списала протоколи із усіми присутніми вояками.

Концерт полишив дуже миле враження, до чого причинилася також точність і короткі перерви.

ІЗ ЗБАРАЖЧИНИ

З НАШОГО ЖИТТЯ.

Дня 4. квітня ц. р. громадянство міста Збаража вшанувало память Народнього Генія Святочним Вечером в залі Українського Дому.

В програму ввійшов: „Заповіт“, що його відспівав мішаний хор під проводом п. дир. Красноопери при акомпаніяменті фортепіяну (п. Миколаєвичівна). Вступне слово виголосив п. Богачевський. В своїй, дбайливо приготованій промові підчеркнув він факт, що річниця української Революції сходиться із святкуванням памʼяти Великого Поета. Зчерги місцевий Аматорський Гурток відіграв драму „Назар Стодоля“ Тараса Шевченка. З акторів на першім місці слід згадати п. Богачевську (Стеха), і п. Гевка (сотник), які справді по мистецьки відограли свої ролі. Дуже добре вивʼязалися із свойого завдання п. Слободян і п. Возьний (Назар і Гнат). П. Березіцька (Галя) в деяких явах випала слабо. Ефектовно випала друга дія — Вечорниці. Свято закінчене відспіванням Національного Гимну. На залі вся місцева інтеліґенція, міщанство і селяни.

Дня 3. квітня вірбулися Загальні Збори Філії „Просвіти“. По останній хвилевій побіді радикалів в „Союзі Кооператив“ можна було сподіватися, що прийде до грізної баталії за „бути чи не бути“ на Зборах „Просвіти“. Одначе населення Збаражчини переважно селянське (так! панове радикали) доказало, що воно вже вповні національно свідоме і не дасться сліпо водити на „мотузці“ тутешніх, соціялістичних головачів. Ліста радикалів одержала ледві чи три відсотки всіх голосів. На голову вибрано місцевого пароха о. Боліновського, людину справді гідну так відповідального становища і яка тішиться великою симпатією місцевого населення.

РАДИКАЛИ ЗАЛОМЛЮЮТЬСЯ.

По Збаражчині їздить у теперішню пору з рефератами п. Заяць з „Дешевої Книжки“ із Львова, і він то чимало лиха накоїв збаражським радикалам. В Залужі, повітовій радикальній твердині по рефераті п. Заяця, вся майже молодь одурманена соціялістичними ідеями, згуртована в „Каменярях“ отямилася і масово почала виступати з рядів радикальної партії. Як зразок, гідний наслідування можна взяти залужанські жінки, які всі без винятку гуртуються в „Союзі Українок“ й боряться з радикальною язвою, яка паношиться в їх селі. Велика тут заслуга о. Богатюка із Старого Збаража.

Багато фактів доказує, що інвазія радикалів на збаражський повіт покінчиться скоро і — ганебно для них.

б. х.

ІЗ СКАЛАТЩИНИ

В ЯКИХ ОБСТАВИНАХ ЖИВЕМО!

Над Збручем в повіті скалатському є рухливе і свідоме село Качанівка. І хоч українців там тільки четвертина, то одначе держаться всі непохитно свойого, протиставляються всім ворожим затіям.

Праця у всіх культурно-освітніх й економічних установах йде прискореним темпом вперід. Завдяки кільком свідомим і метким одиницям життя в усіх місцевих установах кипить і що-день щорік приносить нові здобутки на культурно-освітнім полі, якими Качанівка може погордитися в повіті! Власним трудом і жертвенністю здвигнули Качанівчани великий „Народній Дім“, в якому найшли місце: чит. „Просвіти“, „Сільський Господар“ і кооператива, яка належить до одної з найкращих в повіті. І саме той дім, — центр цілого культурного життя — став сіллю в очах чужо-ворожих елементів, які від довшого вже часу намагаються знищити ту українську твердиню села.

В ночі з 17. на 18. березня ц. р. закралися до цього „Нар. Дому“ незнані справники, які підпалили залю театральну — що хвилево заступає магазин місцевої кооперативи. Заалярмоване в час — через кооперативного вартівника — українське населення вспіло ще вгасити скрито підложений огонь, одначе від пожежі не вдалося врятувати частини краму і цілої театральної обстановки.

На другий день тобто 19. III. ц. р. трапився такий випадок: крамар місц. кооперативи Козиброда Миколай, вийшов у вечері з крамниці до сумежної залі-маґазину, щоб принести яйця для провірки денного торгу. А що довго з маґазину не вертався, пішов за ним один член Управи, який по дорозі наткнувся на тіло крамаря. Після мозольних заходів і кілька-годинного рятунку при помочі лікаря Д-ра Хоми з Підволочиськ, аж на другий день рано вдалося привернути до життя нещасного крамаря. Лікар ствердив, що крамаря вдарив хтось сильно тупим знаряддям в голову з заду! І здавалося б, що цей інцидент, це звичайний повседневний випадок, над яким наше громадянство не завжди призадумується. Тут справа представляється зовсім інакше. Бо ось 4. квітня ц. р. підкинув хтось під домівку крамниці анонімового листа, в якому (по польськи!) пишеться між іншим таке... „ми покликані на те, щоби вас знищити...“ або ...„ми ще побачимося у вашім домі, бо ми ще не скінчили своєї роботи!“... або таке: „ми тебе (мова про крамаря) відвідуємо ще від 1. XI. 1936!!) у вашім домі“... і т. п. В цьому листі грозять всім, які стоять близько „Просвіти“ і кооперативи! В таких незавидних відносинах працює на народній ниві ця гор-

стка наших громадян, яким не страшні грозьби скритих „богатерів“, які в такий нікчемний спосіб хочуть знищити український народній дорібок!

Б. Й.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Вп. Карп'юк Петро, Здовбиця: Поручений лист до Вас вернувся з дописокою, що „адресат не всі Здолбіца незнани“. Просимо подати точну адресу.

Вп. Вас. Лял. Гр. — Просимо дуже дописувати.

ЮЛ. К. — Крист. Дякуємо за листівку. Заклик щераз помістимо в черг. числі. З „Обріями“ полагадимо. Просимо дописувати.

Від Адміністрації

ВП. ЗАТИНАЙКО МИХ. ГОД. Вашу залеглість вирівняв п. Гуменюк.

ВП.СЕНТИЙ МИРОСЛАВ, ПІДГ. Передплата заплачена до 21 березня.

ВП. ГУК ГАВРИЛО, ЯСТР. Передплата заплачена до кінця травня.

ВП. КУЛИНИЧ ДМИТРО, РАК. Передплата заплачена до 7. серпня ц. р.

ВП. ГАВРИЛІВ ІВАН, СКОЛЄ. Передплата заплачена до половини березня.

ВП. ЛОМНИЦЬКИЙ ІВАН, КАТЕР. Чи доходить до Вас часопис?

ВП. САЛАМАНЧУК ГРИЦЬ, СТЕН. Передплата заплачена до кінця квітня.

ХВ. Т-ВО „СОКІЛ“, ПОБЕР. До кінця року ще 3.80.

ВП. ШАФРАНСЬКИЙ БОГДАН, Люб. Передплата заплачена до кінця липня.

ВП. ОЛЕСЬКО ВАСИЛЬ, ГОРБ. Передплата заплач. до кінця травня.

ВП. ОЛІЙНИК МИХ., ВОЛ. КОМ. Передплата запл. до кінця травня.

ХВ. ЧИТ. „ПРОСВІТА“, МОСТИ, Передплата заплачена до кінця червня ц. р. За зміну адреси не числимо.

ВП. ПІДГОДЕЦЬКИЙ П. ОМЕКУР. По відчисленні післяплати, передплата вирівняна до кінця червня 1937 р.

ВП. АТАМАНЮК БОГДАН, БОГДАНІВКА. Передплата заплачена до половини квітня, а 13, 14 чч. вертається з допискою адресат не пшиймує“ чому?

В НАШІЙ АДМІНІСТРАЦІЇ ЗЛОЖИЛИ:
На добродійні цілі:

Збірка на закінчення курсу Союзу Українок, Коросно — зл. 10, Вол. Хромовська, Станиславів — зл. 10.50, збірка на весіллі М. Билика і Ванкевич, Чагари— зл. 3.

Для матері-вдови:

Молодь Славська — зл. 5.50, Молодь Озірної — зл. 2.40.

ГОДИННИКАР П. Карпинець
Львів, Домініканська 7.

Біржа

Звідомлення збіжевого ринку Центросоюзу з дня 12. квітня ц. р.

Ціни за 100 кґ. льоко ваґон стація навантаження.

Збірна пшениця 750ґр./л. 5%	27.50—28.50
Збірне жито 694 ґр./л. 3%	22.00—23.00
Пашн. ячмінь 621 ґр./л.	21.25—22.00
Задощ. лего овес 444 1%	20.25—20.75
Не задощ. овес 444 1%	20.70—21.00
Греча 10%	32.00—33.00
Жовта кукурудза	20.00—20.25
Червона кукурудза	21.50—22.00
Конопл. сімя	37.00—38.00
Соняшникове сімя	37.00—38.00
Насіння льону 95%	52.00—53.00
Темна вика	18.50—19.00
Сіра вика	17.50—18.00
Червона конюшина	85.00—90.00
Конюшина вільна від канянки	105—110
Конюшина вільна від канянки 96 ти проц. чисто	115—120

Пшениця жито далі подешевіли. Тенденція знишова.

ЦІНИ МАСЛОСОЮЗУ.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 12. квітня ц. р. кооперативам платив за 1 кґ. масла десерового бльок. без опакування льоко Львів 2.95 зл. 1 кґ. масла десерового бочкове та експ. влючно з оп. 3.00 зл. молоко від 11. І. ц. р. 0.16—0.17 зл. копа яєць 2.50 зл.

Тенденція на масло і моблоко вдермана, на яйця слаба.

Ще раз зазначуємо, що за масло експортове включно з експорт. опакуванням платимо по 3.00 зол. від 31. березня ц. р., а не по 3.20 зол. як помилково видруковано.

Всі Українські Установи,

що ведуть працю в краю, повинні мати в себе такі найновіші невеличкі та необхідні видання „Просвіти“:

1. Як підготовляти та вести Загальні Збори (С. Маґаляса) з додатком: Розподіл обов'язків між внділовпх Читальні (М. Дужого) — ціна 20 ґрошів;

2. Що товариствам треба знати про податки від публичних забав, розваг і видовищ (С. Маґаляса) — ціна 10 ґрошів;

3. „Мова років“, дуже гарна й виховна сценічна картина в 1 дії (Ю. Шкрумеляка) з режисерськими помітками й образками, дозволена до вистав, — ціна 20 ґрошів;

4. „Просвіта“, місячник освіти — виховання — культури, що подає вказівки, як систематично вести освітно-виховну працю, — цілорічна передплата 3.50 зл.

Купувати, замовляти й передплачувати в „Просвіті“, Львів, Ринок 10. І. поверх.

НА ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН ПОРУЧАЄ
РАҐЛЯНИ,
ПАЛЬТА,
та УБРАННЯ
кравецька робітня
Василя Хомина
ЛЬВІВ, ДОМІНІКАНСЬКА 11. ПАРТ.
ЦІНИ НАЙНИЖЧІ! телефон 283-95.

ЯКЩО ВИ ЩЕ НЕ МАЄТЕ — ТО ЗАМОВТЕ НЕГАЙНО ТАКІ КНИЖКИ:

К. Гриневичева: ШЕСТИКРИЛЕЦЬ.

Історичні нариси. Роскішне, багато ілюміноване видання. Двобарвний друк, найкращий папір.

Ціна з пересилкою 10.— зл.

О. Ольжич: РІНЬ. Збірка поезій найвизначнішого представника молодої української літератури.

Ціна 0.70 зл. з пересилкою 0.80 зл.

Б. Кравців: СОНЕТИ І СТРОФИ. Збірка в'язничих поезій, наґороджена в 1933. р. (на вичерпанні).

Ціна 0.75 зл. з пересилкою 0.85 зл.

ПІСНЯ ПІСЕНЬ. Найкращий твір старинної літератури в перекладі Богдана Кравцева. Роскішне багато ілюміноване видання на бездеревному папері.

Ціна 3.— зл. з пересилкою 3.25 зл.

Беніто Мусоліні: ДОКТРИНА ФАШИЗМУ. Книжка творця і провідника сучасної Італії, що з'ясовує суть і тенденції фашизму.

Ціна 1.— зл. з пересилкою 1.15 зл.

Книжки висилаємо за попереднім надісланням грошей.

Замовляйте розрахунковими переказами на адресу:

В-ВО „О Б Р І Ї“
Львів, вул. Міцкевича 11.
число розрахункових переказів 41.

„ФОРТУНА НОВА“
ПРАВДИВО УКРАЇНСЬКА ФАБРИКА
поручає
П. Т. ВІДБОРЦЯМ
ЦУКОРКИ
ШОКОЛЯДИ
ПОМАДКИ
СОЛОДКЕ ПЕЧИВО
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 21.

для Вас немає іншої
тільки українська паста до взуття
„ЕЛЕҐАНТ“
„ЗОРЯ“ — ЛЬВІВ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО Ч. 51.

Досі вийшли такі книжки „Книгозбірні Вістника“

Ч. 1.	Мих. Островерха: МУСОЛІНІ ЛЮДИНА Й ЧИН	1.—
Ч. 2.	Микола Макіявель: ВОЛОДАР	2.—
Ч. 3.	Др. М. Антонович: ЙОСЕФ ҐЕРРЕС, ВІСТУН НІМЕЦЬКОЇ ЄДНОСТИ	1.—
Ч. 4.	Др. Р. Єндик: ГІТЛЕР	1.—
Ч. 5.	Д. Варнак: КАРДИНАЛ МЕРСІЄ (наклад вичерпаний)	1.—
Ч. 6.	Л. Мосендз: ШТАЙН, ІДЕЯ І ХАРАКТЕР	1.50
Ч. 7.	Д. Варнак: ДАНИЛО О'КОНЕЛЬ	1.—
Ч. 8.	В. Темляк: ВОГНИСТИЙ ХРЕСТ, ПОЛКОВНИК ЛЯ РОК	1.50
Ч. 9.	Др. Дм. Донцов: ПАТРІОТИЗМ (квартальник ч. 1)	1.—
Ч. 10.	Д. Варнак: ТАЄМНИЦЯ ОРҐАНІЗАЦІЇ (кварт. ч. 2)	1.50
Ч. 11.	Д. Донцов: ДУРМАН СОЦІЯЛІЗМУ (кварт. ч. 3)	150
Ч. 12.	Др. М. Антонович: МАРШАЛ ВПЕРЕД, БЛІХЕР (кварт. ч. 4)	1.50
Ч. 13.	В. Темляк: ЗАВДАННЯ МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ (квартальник ч. 5)	1.50

ЛЬВІВ, ВУЛ. ЧАРНЕЦЬКОГО 26. м. 21.
чекове конто 500371.

НАЙКРАЩА НАСТІЛЬНА КНИЖКА, ПРИКРАСА КОЖНОЇ КНИГОЗБІРНІ

це багатоілюстрований річник (з р. 1936) літературно-мистецького й наукового часопису

„Обрії“
(числа 1—32).

Ціна тільки 3.50 зл. з пересилкою 4. зл. Спішіться із замовленням, бо запас річників дуже малий.

В-ВО „ОБРІЇ“, ЛЬВІВ, МІЦКЕВИЧА 11.

ШУКАЮ ПРАЦІ! Прийму всяку роботу: при будові домів, мулярці, столярці й іншому. Зголошення слати: Гаврило Гук, Яструбичі, к. Кристинополя.

ЦЕНТРОСОЮЗ
поручає
сільським господарствам
солідні
машини
штучні погної
і всіляке сільс. госп. приладдя

Видавництво і книгарня „Рекорд“
Львів, вул. Лонцкого ч. 8.

Тел. 116-23 — Конто П. К. О. 506.494 — Конто, біжучого рахунку в Пром. банку 116. — Число розрахунку почт. 152.

Видало такі образи, портрети і картини:

Ісус Христос 50×70	2.50
Мати Божа 50×70	2.50
Голова Ісуса Христа 32×42	0.80
Ісус Христос 32×42	1.20
Мати Божа 32×42	1.20
Тарас Шевченко 50×70	2.50
Іван Франко 50×70	2.50
Тарас Шевченко 32×42	1.—
Іван Франко 32×42	1.—
Богдан Хмельницький 32× 42	1.—
Українські князі, королі і гетьмани (40 осіб)	6.—
Бій під Крутами (п. Климка) 50×70	5.50
„Думи мої, Думи мої“ 50×70	4.50
Леся Українка 40×64	2.—

На днях появилися такі новинки для аматорських театрів:

Моґетич: Наука в ліс не заведе. Суспіл. драма на 3 дії	1.20
Ев. Рудий: Зрада вбиває, істор. драма на 3 дії	1.20
Р. Моґетич: Де чорт нічого не вдіє там бабу посіє. — Траґікомедія на 3 дії.	1.50
Гольдені: Шинкарочка чарівниця, комедія на 4 дії	2.50
Ев. Рудий: Похід Ігоря на Царгород. — Історична драма.	1.20

На складі: різьблені рями, карніші, альбоми, хрести, тризуби і т. д.

Доставляємо на догідні сплати цілі бібліотеки.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ І ПОШИРЮЙТЕ!

МАЛІ ДРУЗІ
Журнал для дітвори.
Багато образків у двох колірах.
Дуже цікавий зміст.

Замовляйте: „МАЛІ ДРУЗІ“ Львів, вул. Тракт Глінянський 18. Розрах. перекази ч. 248. Річна передплата 1.50 зл., піврічна 0.80 зл.

Видає БОГДАН КРАВЦІВ. — Редаґує Колеґія. — За редакцію відповідає БОГДАН ЛОТОЦЬКИЙ. — Урядові години Редакції: від 10—13. Адміністрації від 8—15.
Друкарня Наукового Т-ва імени Шевченка у Львові. Чарнецького 26.